

Nro. 49.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELEMÉBŐL.

*Költ Bétsben Juniusnak 22-dik napján 1798-ik
esztendőben.*

Anglia.

A Londoni Május' 31-dikénn, és Jun. 1-ső 's második napjainn költ rend kívül való Udvari Ujjságban, néhány rend-béli tudósítások hirdettek-ki, a' mellyek miyájon, az Irlándiai Vice-Királynak *Camdennek* subscriptziója alatt, a' Dublini Vice Királyi Kastélyból, Május' 26-dikatól fogva 29 dikéig, a' Portlandi Hertzeghez dátáltattak. A' summájik egymás utánn így következnek: —

1 ször. — *Dublin*, 26. Máj. Hogy egy Rebellis csoport egy helyen meg-fzorittatván, 150 ember el-vezett belöle, már azt közelébből

C c c

említette volt a' Vice-Király. Ez nap (26-dikban) reggel egy 3 vagy 4 ezer emberekből álló Rebellis csoport, a' melly *Dunbayin* mellett gyülekezett volt öfzfe, 300 embereinek el-vezztése után egészben meg-verettetett. A' katonaság, és az önként-vállalkozott fegyveres csoport, vitéz módra viselte magát, etc.

2 szor. — *Dublin*, 27. Máj. A' Dublinnak Északi része felől nagy számmal öfzfe seregelve volt Rebellisek, tegnap a' *Taragh* hegyén egészben meg-verettek. Ma reggel az erdőben 350 meg-ölettetett ember talaltatott meg közülök, és ezek között a' Vezérjek is forma ruhában. Sokkal többek kaptak sebet. Néhány lovat, és sok fegyvert nyertek töllök prédába a' katonák. A' Királyi sereg' vezztése 9 meg-ölettetett köz emberekből, és 16 meg sebesedetteköl állott.

3 szor. — *Dublin*, 28. Máj. 5 tödfél órákor: „Mylord! Ollyan hir adás érkezett, hogy az Insurgálás az Országnek Déli része felé harapodik, és a' *Wexfordi* Grófságban nagy erővel kiütött; 's véghetetlen fájdalommal emlithetem Nagyságodnak, hogy a' Rebellisek ezen vidékenn olly erőt gyülytötenek öfzfe, a' melly az ellene ki-küldetett *Corkki* militziának 100 emberekből álló csoportját, meg szoritotta. A' *Wexfordba* vilzsa tért Oberster *Toote*, leg alább is 4 ezer emberekre számlálja ezen vidékenn a' Rebelliseket, a' kik nagy részint jó készülettel vannak. Azonban már eszközök vétettek ellenek elő, és én reméllem, hogy ezek is meg talaltatnak és meg gyözettenek, etc. *Morostore* mellett 400, *Carlön* mellett pedig 50 ember meg ölette-tett közülök” —

„*Camden*.

4 szor. — *Dublin*. Ugyan az nap', estvéli 9 órákor: — „Azok az elő kelő Irlándiai Catholicusok, a' kik a' magok hivségeben meg maradtanak, egy Proclamatziót intéztek a' támadásban foglalatoskodó atyokfiához, a' mellyben hatha-

tóson meg-hivják ezeket, hogy a' támadásból a' hiveségre térjenek vissza, etc.

5 ször. — *Dublin*, a' Kastélyból, 29. Máj. — „Mylord! Tsak annyi időm vagyon még hátra mostanában, hogy azt meg-irhassam, hogy a' Rebellesek a' Kildarei mezőn a' fegyver le tették, és vezérjeik között többeket ki-adtanak. — „Egy éppen most vett tudósítás után örömmel említhetem Nagyságodnak, hogy Sir *J. Duff*, a' ki a' Rebellesekből kettőbe szakasztott communicziót nagy serénységgel és alkalmassággal helyre állította, a' *Kildarében* bennlévő Rebelleseket is egészen meg-futamtatta, és *Kildarét* töllök elfoglalta.” —

„*Camden*.”

Post-scripta. — „A' Déli részenn egész tsendesség uralkodik; a' *Dublin* szomszédságában lévő Rebellesek, térnek vissza az engedelmességre, és fegyvereiket teszik-le.”

Angliából esmet haladék nélkül még 4000 fegyveresek és egy Gárda Regiment is, hajókra szállítottván, *Irlandiába* eveznek által.

Dublinban sok Rebellesek fel-akasztattak. — *Angliába* sok személyek által költöztenek onnét.

Londonban Máj. 31-dikénn a' Portlandi Herceg' parantsolatjára, *Cloncurry* nevű *Irlandus* Lordnak a' fia *Lawles*, *James Agar*, *Juris-Consultus Stewart*, *Curran*, és *Traynor*, árestáltattak.

Lord Fitzgerald, a' ki már régen hogy megbuvva lappang *Dublinban*, egy szolgáló leány által árúztatott-el, a' fel-tett 1000 Font Sterling jutalomért. Ezen hiradásra, Májor *Sirr* és *Ryán* Kapitány, egy Poroszlóval és két Katonával együtt rá mentek. Máj. 16 dikénn, a' Toll-áruló Embernek ki mutatott házára. Bé lépvénn *Ryán* Kapitány abba a' szobába, a' mellyben mondódott lenni *L. Fitzgerald*, minthogy fekvé találta őtet, felibe tartotta néki a' maga meztelen kardját.

A' Lord azonban ki-rántott kebeléből nagy hirtelenséggel egy mesterséges tsinálmányú ö-ö-efzközt: mellynek a' közepénn vólt a' markolatja, 's mindenik oldalról lehetett véle, szúrás és vágás által sebesíteni. Meg is sebesítette a' Kapitányt hét helyen; 's ejtett egynéhány sebeket a' Poroszlóon is, a' ki segítségére ugrott vala a' Kapitánynak. Májor *Sirr* is elő ugorván, rá lőtt *L. Fitzgerald*nak azon karjára, mellyel forgatta az ölö-efzközt, 's találta is az erányzott tárgyat. Akkor *L. Fitzgerald* a' másik kezébe akarta venni az ölö-efzközt, de *Sirr* Májor szerentséssen el kapta azt, és mindjárt árestálta a' Lordot. A' Felesége *Lord Fitzgerald*nak *Madame Pamela*, inas ruhában tartózkodott vala a' Férjénél. Ezen Aszszonyság számkivettette vagyon már mest *Irlándiából*.

Portugallia.

Itt mind a' vizenn mind szárazonn való hadi készületek olyan nagyok, a' milyenekre mostanság nem emlékeznek. — A' Portugalliai Országglószék is 5 *Linea* hajókat rendelt ki a' *Lord St. Vincent*' vezérlése alatt *Kadix* mellett álló *Anglus* hadi hajós seregnék segítségére, a' kinek *Angliából* is nem régen érkezett segítsége.

Frantzia Ország.

A' *Batavus* Generál *Daendels*' ügyit, úgy látzik, hogy fel vette a' *Frantzia* *Directorium*. — Annyi leg alább bizonyos, hogy a' *Hágai* Követhez *Delacroix*hoz rendelés ment *Párisból*, mellyben parantsoltatik néki, hogy a' maga házi *Secretariussát*, *Ducangét*, a' ki a' *Daendels*' ellen való panaszokra az alkalmatosságot szolgáltatta, maga mellől mingyár küldje el, és a' *Batavusok*' Országglószékénél is vigye véghez, hogy, ha *Ducange* nem hazafi azon *Respublika*' földjénn, onét el távazni kéntelenítették. — Hanem, ez a' rendelés már régi dolog, az ólta *Delacroix* is *Párisba* érkezett. — *Gen. Daendels* itt, sok olyan

dologról tett magyarázatokat a' Batava Respublikára nézve, a' mellyek sensátziót fogtak a' Frantzia Directoriumban okozni, minthogy a' Hágába rendeltatett új Követ *Roberjeot* olyan Decretom mellett vette az induló parantsolatot, hogy utját a' lehetőségig siettesse, és Hágába érkezvén, General *Jouberttel* egyet-értölög, a' körülállásokhoz alkalmaztatott minden eszközöket elő vegye.

A' Directorium rendeléseket küldött minden Frantzia kikötő helyekbe, hogy az ezekben találató minden nemű Szeretsenek és minden nem Európai szicű és születésű katonák, egy helyre gyülekezvén, ott egy magános Kompaniát formáljanak, és Szeretsen vezérjek légyen, 's mihelyest hát valamelly Frantzia Országi kikötő-helybe egy ilyen Szeretsen katona meg érkezik, a' Biztos haladik nélkül a' nevezett Kompaniához tartozik ötöt küldeni.

Az egyik fogságra esett Anglus Stáb tiszt, Frantzia Emigránsnak tartattatván, mint Státus-fogoly *Brüsselbe*, a' többek pedig, mind hadi fogjok, minyájon *Lillébe* vitettettek. Az Anglus sereg' vezére General *Cooté*, vett sebei miatt *Ostendében* meg-hólt, és el temettettetett, nagy pompával. Minden fogságra esett Anglus tisztek és az *Ostendében* őrizeten lévő Frantzia katonák kikésérték hólt testét. — *Ostende* már most, a' melly az Anglusoktól való meg támadtatáskor, úgy szólván, minden őrző sereg, minden ágyú, és ágyuzók nélkül vólt, az ólta mind ezekkel bővölködik. De sok kárt vallott.

Az Amérikai Respublika' Követei már most mind el-távoztak Frantzia Országból: mellyre nézve sokak el-kerülhetetlennek tartják a' Frantziák és Amérikaiak között való háborúnak kiütését.

Delacroix' helyébe, az eddig *Hámburgban* vólt Frantzia Követ *Roberjeot* rendeltetett *Hágai* Frantzia Követté.

A' Neapolisi Birodalomban a' Királyi Milli-
tziának jó lábra és telyes számra való állítása vé-
gett, minden készülétek igen tüzessen tétettek.

Florentziából, Junius' 4-dikénn: — „A' Pápa
Ö Szentsége azt a' Sergardi falusi jólzágot, a'
mellybe a' Sienai föld-indulás miatt, néhány napi
lakozásúl vette vólt magát, már oda hagyta, és
Jun. 2-dikánn minden késérőivel, a' Florentziától
2 óra távolságra levő Kárthusiánus Klastromba
szállott bé, a' melly az Ö Szentsége' lak-helyéül
illendően ki-készítettett.

A' Rómában lévő Frantzia Biztosok egy Hir-
detést tétettek Jun. 1 ső napján közönségessé, a'
melly szerént ott a' Frantzia Civilis vagy Katona
Biztosok többé semmi féle adóknak nemeit sem-
mi féle nevezet fel nem szedhetnek és nem ki-
vánhatnak a' Rómaiaktól, ki-vévén azokat az
Artikulusokat, a' mellyek a' Római és Frantzia
Respublikák között való Kötésben már meg-ha-
tároztatva vagynak. — Tsak hogy a' Római Res-
publika' földjén lévő Frantzia Katonáknak tartásá-
ról is, a' Római Respublika tartozik gondoskodni.

*A' külömb-külömb féle tengeri expeditziókról szolló,
egyik a' másikánál hitelesebb Elegyes Levelek:*

*Génuából Május' 30-dikánn: — „Egy Fran-
tzia hajó, a' melly Korsikából ma érkezett ide,
útjában találkozott a' Touloni hajós sereggel, a'
melly már 600 darab hajókat foglalván magába,
18 órányi távolságra nyúlik el. A' Generál Bona-
parte' parantsolatjára minden aszfony-emberek,
még a' Generálisok' feleségei is, a' hajókról ki-
szállani kényszerítették a' Korsikai partokra. A'
Generál Baraguei d' Hilliers' Dominája is kéntele-
nítettett ki-szállani.”*

*Párisból Jun. 5-dikénn: — „Toulonból egy
Kurir olyan tudósítást hozott ide, a' melly Má-
jus' 23-dikánn költ a' tengerenn. Ez szerént, már*

akkor egyesültek vólt a' külömb-külobb hajós-sereg osztályok együtt. A' transport hajók' száma közelített az 500-hoz. Igaz, hogy minden lehető nemű mester-emberek, ritka mivű mesterek, és két levegői hajósok is vagynak rajtok."

Civita-Vechiából: — „Az Olofz vidékekről itt öfzfe sereglett és valami 12 ezer emberekből álló Frantzia sereg, Május' 26-dikánn az itt készen álló 67 hajókra fel-ülni kezdvén, 27-dikben reggel, minekutánna az egész sereg hajókra ült vólna, az egész transport egy 60 ágyus Fregátnak védelmezése alatt, a' tengerre ki evezett. A' lovasságnak egy csoportotskája maradott tsak hátra, a' melly visszla útazott Rómába, a' hova újabb seregek várattatnak.

Sassariból, Sárdinia' szigetéről: — „Az itt lévő kikötő-helyben már még Május' 12 dikénn meg-érkeztek vólt néhány Frantzia hajók, és eleség vásárláshoz láttak; már 460 darab ökröt és 500 báránt öfzfe is vásároltanak vólt, a' mikor 17-dikben egy Biztos érkezvén-meg hozzájok, őket a' bé-vásárlott eledellel haladék nélkül valahova útnak indította. Ezek 18 dikban eveztek-el innét. Egy 36 transport hajókból álló és 4000 katonát vivő, más kisded Frantzia hajós sereg azonban, egy Fregát és egy más kitsiny hadi hajó által fedeztetve, még az nap' meg-érkezett ide a' *Maddalena* szigetének öblébe. A' hajókonn lévő seregnek vezére, Generál *Casalta*, Tsak ő egyedül 4 tisztektől késértetve, szállott-ki a' szározra a' sziget' Kórmányozójának meg-látogatása végett; arról is jelentést tévén ezen Kórmányozónak, hogy ez a' transport, tsak néhány napokig, t. i. addig fogna itt maradni, míg a' Touloni hajós sereg el-érkezik. — Május' 26 dikánn Generál *Vaubois* ugyan ezen öbölbe a' maga transportjával meg-érkezett. — Ezen idő alatt egy 16 ágyus Anglus préda-hajó, egy Frantzia hajótól kergettetvén, és a' Frantzia hajós seregnek a' Maddalénai kikötő-helyben való létét nem tudván, oda mint menedék helyre bé-szaladott, és a' Respublikánusok' prédájává lett.

„Majd éppen ekkor érkeztek ide *St. Pietro* szigetéhez *Cagliari* mellé, 3 Anglus Linea hajók egy Fregáttal együtt, a' mellyek a' szélveszek által meg-rongyoltatván, hasonló képpen a' magok' meg igazgatása végett menedék helyet kerestek itt. Mint mondják, az Afrikai partok mellől eveztek ide. — (Kezekre akadtak e' ezek is a' Frantziáknak? nem iratik ezen levélben).

Kölnből Jun. 6-dikánn. — „A' mi ólta az Anglusok, offensiva expeditziókat kezdenek tenni a' Flandrus partok ellen, az ólta a' *Rénus* felé útban lévő Frantzia seregek, mind meg-tértek, és a' tenger partokhoz vissza felé utaznak.”

Bastiából: — „A' Touloni Frantzia hajós sereg 26 dikban evezett itt el. Generál *Berthier*, a' ki *Bonapartéval* együtt ül az Admirális hajónn, itt el maradván tőlle, ki szállott vólt *Bastiához*, hanem tsak 5 órákat mulatott, a' mellyek alatt külömb-külobféle rendeléseket adván ki, azzal ő is a' hajós seregnek utánna evezett. — Május' 30-dikánn az egész hajós sereg meg-érkezett a' feljebb említett *Maddalena'* öblébe, és az ott talált transportokat magához vévén, 31-dikben *Cagliarinál* szemléltetett. Jun. 1-ső napján a' Nizzai hajós osztály evezett-el *Bastia'* irányában, ez is a' nagy hajós sereg után sietvén, etc.” — Ez a' levél is említi továbbá, hogy 18 tengeri mért-földnyire terjed ki ez az egyesült hajós-sereg, és hogy az aszfzonyságok mind ki-tétettek a' Korsikai partokra. Hogy *Bonaparténé* Toulonnál maradt, azt már rég irtuk.

Még némelly maradvány meg jegyzések az Anglusoknak Ostendéhez tett expeditzióokról: —

Irtuk vólt, hogy az Ostendei Komendáns *Muscar*, egy *Robert* nevű Frantzia tisztt két Anglus Stábális hadi-fogoly tisztekkel együtt, az Anglus Admirálishoz ki küldött légyen. Ez a' *Robert* hofszason meg irta egy tudósításban, a' mellyet ő a' Komendánsához *Muscarhoz* vissza-kül-

dött, hogy miként parlamentérozott legyen ő az Anglus tisztekkel az Admirális hajón. Itt következnek némelly dolgok a' leveléből: — „Mint-hogy én, Hazafi Komendáns, te tölled (igy ír *Robert, Muscarhoz*), mint Parlamentéró, két Anglus fogoly tisztekkel együtt, az Anglus Admirális hajóra küldéttetem volt, már köteles vagyok elő adni, hogy a' dolgok ott miként folytassék legyen. Ez a' követség annyival kedvesebb volt előttem, hogy nékem arról az az ember baráti határozásról kellett a' te nevedben az Anglus fő tisztet tudósítanom, hogy nem csak a' sebbesett, hanem a' több fogjok is minyájan, meg nem fogják azt érezni, hogy ellenséges Országban vagynak. Erössen hanykodó lévén a' tenger, csak két órányi evezés után érkezhettünk az Admirális' hajójához, a' kinél minden hajós Kapitányok éppen ekkor öszsze gyülekezve voltak. A' Komendáns olyan betsüllettel fogadott, mint a' millyen a' nagy Nemzet' Követjéhez illet. Én, és a' véllem jött két fogoly tisztek, a' Tanáts-hozó Izobába bevezettettünk. Ezek bizonyoságot tettek a' felől, hogy melly nagy gond legyen nálunk az ő megsebessedettjeikre. Ennek előbeszélletedése jó indulatot gerjesztett a' halgatókban. — „Hát remélhetném e' tölletek (kérdi a' Komendáns), hogy én, fogjainknak az ő szükséges portékáikat a' hajókról a' partra ki küldvén, ti azokat nékiek kezekhez jutni meg engednétek?” Biz igen ugyan (feleltem én). — A' Komendáns megköszönte betsülletes feleletemet, 's azzal a' nálunk lévő fogjok' portékáit mingyár egy Schalupra rakni kezdték. — Az alatt két Kapitányok, kik jól beszélnek Frantziául, hozzám közelitvén, így szollottak: hát véletlenül lepettetek meg a' mi hirtelen való megjelenesünk által, úgy e'? — „Nem (igy feleltem én); mellynek bizonyosága az, hogy mi adtuk reátok az első lövest.” — *Ostende* sok kárt vallott? — „Ez igaz.” — Kevés volt az örző-seregetek, mikor reátok ütöttünk? — „Nágyfáz ember.” — Ha a' városnak elfoglalását megprobáltuk volna, kétség kívül

nem nagyon állottatok volna ellenünk, minthogy kevesen vóltatok. — „Ebben meg tsalatkoztok; mert ezek az emberek meg esküdtenek vólt, hogy magát egy is meg nem adja; de hiszen tudhatjátok, hogy a' Hadi Tanátstól is mitsoda feleletet vettetek vólt a' fel-kérésre.” — Ekkor esmét az Admirál szollván hozzám, azt kérdezte, hogy tudnám e', az ő el-estjeiknek, sebesseiknek, és el-fogattatottjaiknak számát? — „Gondolom (feleltem), hogy valami 50-nen el-estek, egy annyin sebet kaptak, és valami 1500-zan el fogattattak.” — Ez nem tsuda (igy szollott az Anglus tisztt); lehetlen vólt el nem nyomattatniok attól a' nagy erőtől, a' melly a' ti segedelmetekre az alatt elő érkezett. — „Uram! az Ur esmét megtsalja magát, mert 350 emberek tsináltak mindent; az el-fogattattak már fel-adták vólt magokat, mikor a' mi segítségünk el-érkezett.” — Ezzel e' a' vélem jött Anglus tisztt szollitván, kérdettem tőle: — „Nem fel-adták vólt e' az Urak magokat, mikor a' mi segítségünk el érkezett?” — Az ő erre tett felelete után egy kis ideig tartó kedvetlen halgatás következvén-bé, én azt illyen szókkal szakasztottam félbe: — „Az Uraktól igen félhetni a' tengeren.” — Nem olyan erőssen (felelt egy Anglus tisztt), mint tölletek a' szárazon. Szerentsénk, hogy tenger válaszzt el tölletek, külömben mind meg-ennétek bennünket. — „Nem: hanem meg-vernénk benneteket.” — De kérem az Urat, higyje el nékem, hogy azt a' kifejezést én is tsak figúrás értelemben vettem. Ti itt egy részit teszitek az Angliai Frantzia tábornak? — „Ügy vagyon.” — Hát hiszitek-e', hogy leszen valami a' ti Angliába való ki szállásotokból? — „Igen! és azt is hiszszük (feleltem én), hogy ha mi annyi helyet Angliában el-foglalunk, mint a' mennyit ti Frantzia Országban el foglaltatok, nem könnyű dolog leszen bennünket arra kényszeríteni, hogy azt oda hagyjuk.” — Az után egyéb beszédet kezdettünk.”

Hogy 9 vagy tiz Anglus Linea hajók a' Mediterraneum tengerre *Kadix* mellől bé-eveztenek,

mind a' Spanyol mind más levelek meg-egyező-
lög erőssitek.

Kezdek hinni sokak, hogy Generál *Bonaparte* *Egyiptom*-, 's nevezetesen *Alexandria* felé evez egyenesen: hanem, hogy háta megett tsalt ne vethessenek néki a' Mediterraneum tengerre *Gibráltárnál* bé-suhanó Anglus hadi hajók, gyanítják, hogy ő mindeneknek előtte a' Málthai erősségekben szándékozná meg-fészkelni a' maga bizodal-
mát, a' hol ő az Anglusoknak még mind ez ideig igen jó menedék-helyet gondol lenni a' meg-állapodásra, és az onnét való excursiókra.

Honnét éshetett vólt az eleinten, hogy Generál *Bonaparte* *Párisból* *Toulon* felé el-indulván, kik *Brest* kik *Rastadt* felé irták ötét útban lenni, mind addig, mig egyszer *Toulonban* testi szemekkel szemléltethetett, ezt így magyarázzák már most meg a' Párisi minden napi *Historicusok*: hogy ő, tzeljának annál jobban lehető el titkolhatása végett, még passust is tsak a' *Secretáriussa*' neve alatt vévén, mindenütt ennek képében utazott; *Lyonnál* egy *Adjutánsát* küldötte el hajó fogadni, a' hova annak *Lyononn* kereftül egészfzen esmeretlenül utazván utánna, az attól fogadtatott hajóba bé ült, és úgy evezett tovább egészfzen esmeretlenül a' *Rhodánus*' vizénn *Aveniöig*, etc.

Az aproság hirmények között leg alább rövid szokkal való említést érdémel, hogy *Toulontól* 25 óra távolságnyról úgy irt vólna vizsgálva a' partra Generál *Bonaparte*, hogy a' tenger, ez a' felette álhatatlan Eltető állat, ez a' leg nagyobb embereknek is leg nagyobb ellensége, benne is nem kevésbé pyughatatlankodtató gondolatokat ébresztett vólna fel, úgy hogy a' tengeri vizontagságokhoz képpest alig lát valami nehéz dolgot a' szározon, midönn ellenben a' tengerenn, magát is tsupa novitziusnak látja lenni.

Brüsselből: — „Itt minden újabb tudósítások szerént tsak annyi bizonyos, hogy a' partok mellett, nevezetesen a' *Schelde*' vize' torkánál gyakran szemléltetnek Anglus hajók, mellyhez-

képpent mind Flandriának, mind Zeelandiának vidékei bizontalanok lévén, hogy az Anglusok melly órában és mellyik szegeleten tesznek egy új probát, annál nagyobb vigyázattal vagynak. *Flieszingennek* nagyobb bátorságba való helyhez-tetődése végett, újjanton 8 Frantzia Batalionok léptek által a' Batava Respublika' vidékeire, ha hinni lehet a' közönséges leveleknek; mert officiális tudósításból nem olvastuk.

Magyar Ország.

Somogy Vármegében. Z. Kiss Falud die 16-ik Máj. 1798. Még most is meg van sok Afzszonyokban az a' bal vélekedés, hogy Boszorkányok vagynak, mellyek az embereket meg-rontják: minap e' mi határunkban lévő, hegyes völgyes, magos bük és fenyő fákkal bővölködő, hives forrásokkal tsergedező tágas erdőre egy valaki ki-indula olly véggel; hogy egy *Maleha* nevű köves mélységnek partjain termeni szokott szarvas nyelvű füvet herbaténak szedjen: mentében elől talál a' szöllő hegyek alatt egy öreg szer afzszonyt, ki kérdezé tőlle, hogy hova menne? ez felel, szarvas nyelvű füért. Erre öszve tsapja az afzszony kezeit és így szól: Ne, az Istenért lelkem! hiszen Javos fű az, ha valaki fel szedi meg-rontják a' boszorkák érte. Éo, *úgymond*, már sok időt értem, és eleitől fogva hallottam, hogy ha valaki *Malehába*, ama mélységes barlangba fű szedni ment, még alig ért a' végire, midönn már hallotta a' tillinkos duda szót, és a' nagy süvöléseket, mellyeket nem a' patkánok, nem is a' rókák, vagy vad masekák, hanem bizonyosan ama roszszak a' boszorkák, mellyek György Sogrom fiának a' lábait is kitekérték, száját fére rántották, azért, hogy délben ökreit ki-jármalván a' barázdában aludt el, tselekedtek.

Kelmed is esméri jól ezt a' nyomorúltat, *úgymond*, most is él, és lám az ólta mind a' két lábaira sánta. Ügyé igazat beszéllek? Ne menjen hát Kelmed ama Javosok fűvökért azt tanáts-

lom. — Az öreg Bábának ezen balvélekedését minden módonn igyekezett a' füért menő jobbra téríteni, de az öreg tsak azzal vált el tőlle: Hogy ha haza jön kelmed, *úgymond*, békével, és hoz füvet, akkor el-hiszem, hogy nints boszorkány; ezzel el-váltak egymástól, 's az nap egy kezkenő szarvas nyelvű füvet hozza az azért menő. A' midönn a' Bábát oda hivatván, mutatja néki a' füvet, és hogy magának sints semmi baja, bizonyságúl egyet ugrik is előtte. — Ez ólta már mindenek szedik a' nevezett füvet, 's még a' beteges kis gyermekeknek is főznek az alzónyok belölle feredöt, 's a' fájos fejre is kötözik, melly füvet itten vonásos tarkaságáért, Angyal irta fűnek is neveznek etc.

Ezen fűnek szedését bátorságossá tévő személy pedig azzal kevesebb kárt okozott magának, hogy már most alig kaphat elztendöt által 2, 3 marékkal magának, mivel el szedik előlle.

Budáról írják, hogy *Munkáts* mellett Szent Mikloson Biborczfalvi *Székely Mihály* Úr, a' Gróf *Schönborn* jófzágaiban lévő fő Gondviselő, abból a' plantából, mellynek *Asclepias Vincetoxium*, (Flor. Dan. Tab. 849) a' neve, bizonyos selyemmel izött poktónak nemét készített legyen, a' mellyből a' *Budán* lévő fő Dicastériomoknak is, egy 6 és $\frac{3}{4}$ rőfnyi darabot által adatott. Rőfje ezen polzionak az első készítettéskor 3 forintra és 20 krament, de mint a' fel-találó reméli, ez után 30 Garasnál nem fog többbe kerülni. A' szélessége 2 rőf.

Schemnitzen a' múlt Május' 21-dikénn olly nagy hó esett, a' melly egy araszni magosságra bé fedte a' föld' színét; a' hideg is nagy vólt véle; sok jú, bárány, és néhány ló meg fagyott.

Komárom Vármegyében Nefzmilnél hasonlóképpen, 23-dikra olly nagy hó és hideg lett, hogy Szönyben 6 darab juhak Pakulárjokkal együtt meg-fagytak: hanem ez, tsak ugyan fel-éledett az után.

E r d é l y b ő l.

A' Nyelv Mivelő Társaság' Gyüλέsei' Jegyző Foglalatjé-
nak folytatása.

XXXII-dik Gyülés Bőjtelő Havának 2-dik napján
1798. A' Folyó Dolgok Rendiben olvastatik elsőbenn
az elébbeni Gyülés Jegyző Könyve, 's ennek summás
foglalattya. Azután a' Társaság Tudós Baráttya *Engel*
Kristián Úr levele, abban a' részben, mellyben a' Tár-
saságot tudósitya, hogy kiknek adattanak meg Bétsbenn
a' Társaság Munkái. Az *Abbé Eder* Úré; hogy az úgy
nevezett Erdélyi Fertáljosban a' Jegyző Könyvek fogla-
lattyai ki adattathassanak: azoknak németre való fordí-
tásokra magát ajánllyá; *Hochmeister* Úr kélszégitis a'
Czikkelyek rendében való bé iktatásbann jelenti. Ugyan
ez az Úr küldi a' Társaság hasznára, a' maga Gyűjbe-
ményei között találtató, Székelyeket illető régi Levelek Láis-
tromát. Pisoni Könyv Nyomtató és Árrós *Véber Simon*
Úr ajánllyá a' Társaságnak a' maga Sajtoja alól Pison-
bann ki jött *Dafnis* és első Hajos fordítását. Generál
Major *Martini* Úr, a' Társaság munkáját vévén, közö-
nesit 's maga ajánlását jelenti.

Rendes Munkák. Rév Komáromból bé mutattatik
Nagy Magyar *Kósa István* Urnak ajánlása. Elsőbenn
némely Kő Irásokk mássai, azután némely régi Római,
's újjabb emlékeztető Pénzeknek Laistromai. *Esmét* az
Almakeréki hires emlékeztető sirhalomnak le írása öt táb-
lákban Székebi Ref. Páp *Pápai István* Úr által; és egy-
más-után folyó beszédbenn *Káli Nagy Lázár* Úr által.
Elé adatik a' Székelyek Petséttyinek igaz le nyomása.
Raja ez a' körül irás: Sigil. Nationis Siculicæ. Lo Er-
dély Országáé. Há. Ennek alkalmatosságával egybe vet-

tetik evel a' *Schlözer* Úr Könyve *Geschichte der Deutschen in Siebenbürgen*. Götting. 1787 8. r. a' 644-dik lapon: A' hól ez a' körül irás hibásonn így vagyon: Sigil. *Nationis Siculicae. Lo Erdély Országa*. Végre meg határozatik, hogy a' Társaságnak Regiségejk, régi és más kéz Irások, nyomtatott Könyvek 's Ásoványok beli Gyűjteményei irassanak hiteles laistromokba.

XXXIII-dik Gyűlés Böjtmás Havának 21-dik Napján 1798. *Folyó dolgok*. A' Jegyző Könyv fel olvastatása 's Kassa számbavétele után. 1. Egy Vitéz Hazafi és szép Elmék Baráttya küldi a' Társaság Gyűjteményei közé, hajdoni ifui el-ragadtatásainak szép Remekit; u. m. az Aurelianumi szüz fordítását szép magyar versekben. 2. *Olv.* Nagy méltóságú Fegyver Tárnester Generalis és Magyar, Országi Kommendirozó *B. Alvinczi* Úr Exlja levele. A' Társaság szükségeire jeles ajánlást teszen; többekre igéri magát. 3. Doctor *Decsy Samuel* Úr ajánllyá Kézségit, újjság Leveleit küldi: munkáinak meg küldésit is igéri. 4. N. Váradi K. Akademiában Tudos Prof. *Tertina* Úr ajánllyá magát és szolgálattját; közelébb igéri a' *N. Váradonn* találtató múlt száz beli Magyar Fő Urak Képeinek, 's nála lévő Diplomák laistromainak meg küldésit. 5. K. Vásárhellyi Ref. Pap *Ferenczi Ferencz* Úr maga ajánlása. 6. Bé mutattatnak a' Tek. Vizkeleti Úr által a' Társaság Gyűjteményei közé Hunyad és Zaránd Vármegyékből bé küldött 13 darab nemes Kövek.

Rendes munkák.

7. *Abbé Eder* Úr Tudósítása a' Méltos. Kamarai Tanácsos *Reichensteini Miller* Úr által Erdélyben feltalált újj fél Erczokról, u. m. az *Aurum problematicum*-ról, mellyet a' *Berlini Tudos Klaprot* Úr *Telluriumnak*

nevez, és az Oláh Piánnál Szász Szebess Székbenn talált *Titaniumról*. 8. Olv. A' Prof. *Schlözer* Úr munkájára *Geschichte der Deutschen in Siebenbürgen* tett Jegyzések. A' Jegyző főképpen a' munka fundamentuma, 's Írója fő Allatása ellen dolgozott, és meg kívánnya mutatni: 1-benn Hogy Erdélyt a' X-dik XI-dik és XII százban nem a' Pacinaoiták birták: hanem a' Magyarok: 's Erdély nem pusztá, lakosok nélkül való, legelő hely vólt. 2 szor A' Szász nemzet történetei, mint történetek rövidenn illetetnek. 3-szor A' szerző rozslábonn épült csudálatos Allatásai némelly részben tisztánn elé adatnak. Es végre némellyek ezek közül proba köre vettetnek. De úgy mindazáltal, hogy az Író mind a' Nemes Szász Nemzetet, mind ennek nemzeti igazságai sérteni kerüli: hanem tsak a' Nagy Tudos Embernek kevés emberségit, és a' Magyar Történetekbenn való kicsiny jártasságát kívánnya szem eleibe tenni. *M. Vásárhely Sz. György Havának* 16 dikánn 1798.

Tudósítások.

Vitéz József Úr, N. Bihar Vármegye Törvény Tábla Birája, Udvari Agenssége mellett, meilyet mind a' Magyar mind az Erdélyi Fels Cancelláriáknál folytat, a' Bétsi Reformatum Consistoriumhoz Felséges Uruak által Tanácsosnak resolváltatott.

* * *

Tek. Bihar Vármegyében lévő Diószegi Uradalom kívánnya közönségessé tétetni, hogy a' Jövő Julius 15 dik napjann 9000 darab öreg fürtös gyapjú, és 5000 darab barány fürtös gyapjú vagy öszveséggel, vagy részenként licitatio, az az, kótyavetye szerént, kész fizetésért fog ottan eladattatni a' többet igirőnek. A' kiknek tenát azon gyapjúnak megvételére kedvek lészzen, jelenjenek meg a' fent meghatározott napon, dél előtt a' Diószegi Uradalom' Cancellariájában.